

[Miljøministeren]

nøjere undersøges f. eks. i samarbejde med statens marskforsøgsstation og indpasses i en nøjere planlægning tilpasset udviklingen.

Omlæg ved pløjning og introduktion af kulturgræsser vides fra mange undersøgelser at være til stor skade for det oprindelige plante- og dyreliv, specielt hvis omlæg sker i hurtig rotation.

I den nye kog bør omlæg begrænses til de mest højtliggende arealer og bør formentlig ikke ske med hyppigere rotation end hvert 20. år. Også dette sidste problem bør gøres til genstand for såvel biologiske som landbrugsvidenskabelige studier i selve området med henblik på en optimal koordinering af interesser.

1.5. Hegning og andre anlæg

Af hensyn til den biologiske kvalitet af kanaler og grøfter bør kreaturer og får så vidt muligt have fri adgang til bredzonen, som også byder på et værdifuldt og varieret næringsudvalg. Der bør således ikke anvendes elhegn, hvor skelgrøfter og kanaler kan gøre fyldest som en ligeledes billigere indhegning af fenerne.

I den nye kog bør der af hensyn til sky gåseflokkede o. l. også kun undtagelsesvis etableres læskure eller andre anlæg, som spærrer det frie udsyn. Det sidste ønske må også anses for at kunne begrundes ved landskabsæstetiske hensyn. I øvrigt viser erfaringerne fra Tøndermarsken, at etableringen af sådanne læskure kun har beskedent omfang.

Den nye kog bør af hensyn til trækkende, nataktive vandfugle heller ikke krydses af nogen form for luftledninger til pumpestationer eller sluser.

1.6. Færdsel og rekreativ anvendelse

Der bør ikke være fri offentlig færdsel i den nye kog eller i reservirområdet. Ligeledes bør der, som allerede skitseret af landbrugsministeriets vildtforvaltning, etableres et jagtforbud i hele området.

1.7. Overvågning og undersøgelser

Der vil i den nye kog blive behov for en løbende overvågning af både den fysiske og den økologiske udvikling i reservirområdet og i landbrugsområderne.

Endvidere er der fra flere forskningsintuitioner fremført ønsker om at igangsætte projekter i området.

Der skønnes på denne baggrund behov for, at der etableres en løbende koordinering af aktiviteterne. Dette kunne f. eks. ske i en permanent arbejdsgruppe med repræsentanter fra bl. a. landbrugsministeriet, herunder vildtforvaltningen og marskforsøgsstationen, de private lodsejere, Sønderjyllands amtskommune og fredningsstyrelsen.

Bilag 2

FREDNINGSSTYRELSEN

Naturfredningsrådet har fra Fredningsstyrelsen modtaget et af Hedeselskabet udarbejdet skitseprojekt for indretning af reservoiret i den nye kog bag det fremskudte dige foran Tøndermarsken. Projektet agtes behandlet på et møde i udvalget om fremskudt dige for Tønder Marsk den 3. juni d.å.

Det er Naturfredningsrådets opfattelse, at det nævnte projekt ikke er i overensstemmelse med hensigterne i digeloven, således som de fremgår af bemærkningerne til loven. Der kan i denne forbindelse henvises til følgende bemærkninger:

s. 6, sp. 1, afsn. 1: »Kombinationen af strandenge med lav vegetation og de åbne vadeflader med mindre vandsamlinger er de afgørende træk i levestedet, der betinger det rige fugleliv.« (før inddigningen).

s. 6, sp. 1, afsn. 3: »I det nye kogsland vil imidlertid reservoiret få den afgørende betydning for fuglelivet.«

s. 5, sp. 1, afsn. 4: »Hertil kommer imidlertid, at etablering af et vandareal mellem digerne vil have væsentlig betydning for fuglelivet i området.«

En sammenholden af disse bemærkninger gør det efter rådets opfattelse klart, at reservoirets værdi for fugle m.m. vil ligge i, at det udgør et stort, lavvandet område, hvor i et vist omfang de fuglearter, der før bygningen af det fremskudte dige levede her, også vil kunne leve i fortsættelsen.

Bemærkningerne synes at være blevet opfattet på tilsvarende måde af de politiske partier, idet flere ordførere ved lovforslagets 1. behandling gav udtryk for dette:

Johan Philipsen (V): »Meningen med, at vi nu får et stort indvandsreservoir med fladt vand, er jo, at vi får en enestående lejlighed til at lave et fuglereservat i dette land.«

Bolvig (RV): ». . . den store reservoirsø,«